

LUD

NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUD. — ZAŁOŻONY W 1920 ROKU
"LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLO NES DA AMER. LATINA — FUNDADO EM 1920

ROK 39 | Curitiba — 29 kwietnia — (abril) — | Nr. 17 | 1964

Katastrofalne powodzie w Nordeste

Północno-wschodnie stany Brazylii, stanowiące tzw. obszar Nordeste, dotknięte zostały katastrofalną powodzią.

Wylewy rzek zalały szereg miejscowości w stanie Bahia jak: Valença, gdzie 30 domów zniknęło pod wodami, a ten sam los spotkał całe miasto Veneslau Braz. Gorzej przedstawia się stan Ceará, w którym 37 municypaliów zagrożonych jest powodzią, przede wszystkim zaś miasta Aracati, Araripe i Pacoti, skąd władze stanowe rozpoczęły już ewakuację mieszkańców.

W stanie Maranhão w miejscowościach: Casari, Breso, Vitória, Mearim i Arari dziesiątki rodzin straciło dach nad głową. Katastrofalnie przedstawia się sytuacja w stanie Rio Grande do Norte,

w miejscowościach: Pendenia i Ipanguaçu leżących w dolinie rzeki Açu. 13 tysięcy mieszkańców opuściło swe zabudowania, chroniąc się w okolicznych wyżynach. Dla tych ofiar powodzi zorganizowano już służbę sanitarną, by uchronić ludność przed tyfem. Ponadto wysłano 120 ton żywności w imieniu — "Przymierza dla Postępu" i stanowej komisji wyżywienia — SUNAB.

Obrazu tragicznej sytuacji w Nordeste dopełniła jeszcze jedna katastrofa. Oto w miejscowości Santa Luiza w Bahia obsunęło się — na skutek ulewnych deszczy — 30 tys. metrów kubicznych ziemi z pobliskiej góry, zasypując 100

domów mieszkalnych. Dotąd trudno ustalić liczbę zabitych. Musi jednak być ona znaczna, zważywszy, że obsunięcie to nastąpiło w nocy podczas głębokiego snu mieszkańców i tak nagle, że wszelka pomoc była niemożliwa. Obecnie policja, straż pożarna i służba ratownicza z São Salvador pracują gorączkowo nad usunięciem grubej warstwy ziemi pokrywającej zasypane domy.

Przedstawiając smutną rzeczywistość w Nordeste, wypada przypomnieć, że obszar ten jest nawiedzany periodycznie przez susze i powodzie, a wszelkie prace powzięte przez rząd federalny, by skutecznie stawić im czoła, okazały się dotąd nie wystarczające.

Ubiegły tydzień w polityce światowej

NAJWAŻNIEJSZYM WYDARZENIEM:

ŚWIATOWA WYSTAWA W USA.

Dnia 22 kwietnia otwarta została Wystawa Światowa w Nowym Jorku. Uroczystego otwarcia dokonał prezydent Johnson. Wystawa ta zostanie otwarta od 22 kwietnia r. do października 1965 r. Zajmuje ona powierzchnię 261 hektarów, a jej zmontowanie kosztowało miliard dolarów. Ogólnie przypuszcza się, że 100 milionów osób oglądać będzie 175 pawilonów należących do różnych państw świata, w Watykanie włącznie. Dotąd sprzedano już 28 milionów bileków wstępnych. Moment otwarcia wystawy wykorzystali czarni, demonstrując przeciw segregacji ras. Natychmiastowa jednak akcja policji oczyściła dostęp do wystawy. W swej mowie inauguracyjnej prez. L. Johnson oświadczył, że na wystawie 80 państw chce pokazać przed światem swój dorobek na polu techniki, przemysłu i wynalazków. Że najnowsze zdobycze wiedzy kosztują bardzo drogo i że celem ich jest przygotowanie ludzkości lepsze jutro, oraz skończyć z mizerią i głodem na świecie.

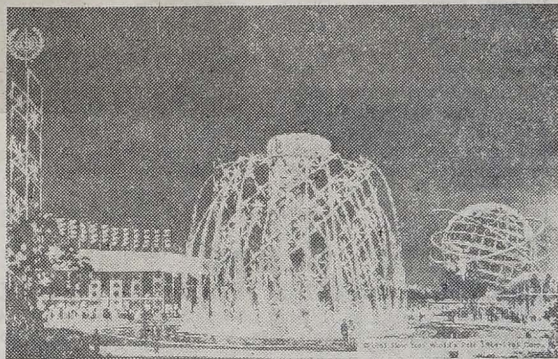
Kuba wysłała notę do generalnego sekretarza ONZ — U-Thant — protestując przeciw wywiadowczym lotom samolotów amerykańskich, przeciw podjudzaniu państw Ameryki Łacińskiej, by zerwały swe stosunki z Kuba, oraz przeciw blokadzie handlowej wprowadzonej przeciw Kubie tak przez USA jak i inne państwa. Protest Kuby znalazł poparcie moskiewskiej gazety "Izwestia", która opublikowała ostrzeżenie pod adresem Stanów Zjednoczonych, że loty nad Kubą stanowią pogwałcenie suwerenności tego państwa i statutu Organizacji Narodów Zjednoczonych. Dziennik ten zaznacza, że agresja Kuby ze strony USA zmusiła by Sowiety do zbrojnej interwencji. Jednym słowem — Kuba domaga się od 122 delegatów światowej konferencji handlu i rozwoju, by potępił USA za jej blokadę handlową przeciw regimowi Fidel Castro.

W Afryce Wschodniej powstanie nowa republika złożona z Tanganiki i Zanzbaru. Projekt w tej sprawie został już przyjęty przez parlament Tanganiki i w przyszłości prze-

mawia za tym, że nastąpi unia między obu nowopowstałymi krajami. Zgodnie z projektem — obecny prezydent Tanganiki — Julius Neyerere — będzie prezydentem nowej zjednoczonej republiki, a obecny prezydent Zanzbaru — Aabd Karume — jej premierem. Nową stolicą ma być miasto Dar-Es-Salam. Tanganika liczy obecnie 9.000.000 mieszkańców, podczas gdy Zanzbar — zaledwie 300 tysięcy. Prócz wspólnego parlamentu i rządu, obydwa państwa zachowały by swą oddzielną Izbę Ustawodawczą i autonomię w rządzeniu krajem. Wspólny parlament (coś w rodzaju parlamentu federalnego) objął by sprawy: graniczne, obywatelstwa, emigracji, komunikacji itp.

chowaniu swych dzieci bez obawy utraty swych praw obywatelskich, jak się to dzieje w Rosji; Kościół nie jest współnikiem imperializmu, jeśli stara się o wolność kultu, który choć przyznany w teorii przez komunizm, w praktyce kończy się utratą posady. "Osservatore Romano", zbijając twierdzenia propagandy k o munistycznej, atakuje równocześnie katolików postępowych, którzy wierzą w tę dwulicową propagandę.

Oddziały greckie na Cyprze opanowały siedem umocnionych pozycji tureckich na strategicznej szosie Nikozja — Kyrenia, dzięki swej zaskakującej akcji ofensywnej.

Obecna Wystawa Światowa w USA jest już 3 z rzędu. Dwie inne odbyły się w 1853 i 1939 r. Na zdjęciu Pawilon Meksyku i glob ziemski z lotami kosmicznymi USA.

Dziennik Watykański "Osservatore Romano", odpowiadając gazecie komunistycznej "Unita", która atakuje Papieża Pawła VI, oskarżając go o zejście z drogi obrania przez papieża Jana XXIII, zaznacza wyraźnie, że wbrew twierdzeniom "Unity" jakoby Kościół nie mógł wyrwać się z siidei materializmu, Papież Paweł VI nie w imię materializmu domaga się wolnego głoszenia słowa Bożego, co wzbudziło jest przez konstytucję soborską w art. 124; nie w imię materializmu potępia limitację urodzin praktykowaną np. przez rząd w Polsce; nie w imię interesów politycznych walczy o wolność rodziców w wy-

Oddziały greckie znajdują się obecnie w pobliżu zamku św. Hilarego, którego mury panują nad wyżej wspomnianą szosą. Wojska ONZ kilkakrotnie interweniowały, starając się przeszkodzić awansowi Greków. Szczególnie śle widziane przez ludność grecką są oddziały angielskie, które kilkakrotnie musiały użyć broni, celem stawienia czoła aktom terroru. Równocześnie rządy Grecji i Turcji oskarżają się wzajemnie o chęć welimimowania mniejszości narodowych na Cyprze. Nieprzejazdna postawa tych obu państw wpłynąć może na ich sojusz z zachodnim Paktem Wojskowym — NATO, do którego należą.

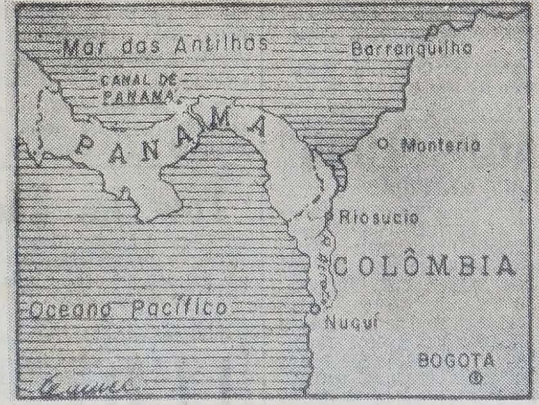
Wiadomości z Brazylii

- ★ Czy zerwanie z Kuba? W kołach politycznych co raz częściej mówi się o zerwaniu stosunków dyplomatycznych między Brazylią i Kubą.
- ★ Prezydent o reformach. Podczas pierwszej sesji nowego rządu, prezydent Castello Branco oświadczył, że będą przeprowadzone w kraju najważniejsze reformy, ale zgodnie z Konstytucją i w duchu demokratycznym.
- ★ Roberto Campos - ministrem. Były ambasador Brazylii w USA, Roberto Campos, zamianowany został ministrem rządowego planu ekonomicznego.
- ★ Deficyt w finansach kraju. Deficyt przewidziany w tegorocznym budżecie państwa opiewa na sumę 830 miliardów kruczejów, bez wliczenia podwójki pensji dla wojskowych i urzędników postanowionej przez rząd.
- ★ Unieważnione nominacje. Rząd federalny powziął decyzję unieważnienia tysięcy nominacji poczynionych przez Goularta po 17 kwietnia 1963 r.
- ★ Goulart otrzymał azyl. Rząd urugwajski udzielił oficjalnego azylu dla b. prezydenta João Goularta, uznając równocześnie obecnego rządu w Brazylii.
- ★ Minister Wychowania w Kurytybie. Były rektor Uniw. Parańskiego, a obecny minister Wychowania - prof. Suplicy de Lacerda, udzielając wywiadu prasie parańskiej, zapowiedział zmian w systemie nauczania zgodnie z duchem demokratycznym.
- ★ 13 generałów w stanie spoczynku. Ponad 100 wyższych oficerów, w tym 13 generałów, przeniesionych zostało w stan spoczynku, na skutek ich współpracy ze skrajną lewicą podczas rządów Goularta.
- ★ Zmiany w rządzie parasińskim. Gubernator Ney Braga zamianował nowych sekretarzy: Wychowania — Vespero Mendes, Sprawiedliwości — dr. Lauro Rego Barros i Pracy — Zacarias Seleme.
- ★ Sekretne plany komunistów. Kompartijujące plany komunistów, wykryte przez policję, zawierają w sobie m. in. ten szczegół, że z chwilą objęcia władzy komuniści mieli podzielić Brazylię na 9 republik socjalistycznych. Goulart zaś miał zapewnić ponowny wybór na prezydenta.
- ★ Czystka w brigadzie wojskowej. Gubernator gauszowski zwolnił ze służby stanowej policji wojskowej 48 oficerów, od pułkowników począwszy, zamieszanych w akcji Leonel Brizoli.
- ★ Promocja gen. Mourão Filho. Parlament zatwierdził projekt dep. Ivan Luz, udzielając gen. Mourão Filho rangi generała Armii, zostawiając go równocześnie w służbie czynnej.
- ★ Wypadki raka w Kurytybie. Oblicza się, że rocznie umiera w Kurytybie 400 osób dotkniętych nieuleczalną nagłą chorobą raka.

- ★ Szpieg w rękach policji. Jeden z głównych szpiegów komunistycznych w Brazylii — Markos Yamovitsch — wpadł już w ręce policji riońskiej, będąc obecnie przesłuchiwany przez władze śledcze.
- ★ Prezydent NRF gościem Brazylii. Dnia 7 maja spodziewana jest oficjalna wizyta prezydenta Niemiec Zachodnich Heinricha Lübeka.
- ★ Stalki przemienione na areszt. Stalki pasażerskie "Raul Soares" i "Princesa Leopoldina" przemienione zostały na tymczasowy areszt dla polityków oczekujących na proces w związku ze swą działalnością pro-komunistyczną.
- ★ Lacerda w Europie. Gubernator Guanabary znajduje się już na wypoczynku w Europie. Sensacją był jego wywiad z prasą paryską, potępiający korespondentów dzienników francuskich w Brazylii.
- ★ Kubitschek w obstrzał. Odsobisty majątek Kubitschka oraz niektóre nieregularności jego rządów w charakterze prezydenta państwa stały się przedmiotem dociekań ze strony "rewolucyjnego dowództwa".
- ★ System telekomunikacyjny w Kurytybie. Dnia 23 kwietnia odbyła się uroczysta inauguracja nowego systemu telekomunikacyjnego w Kurytybie. Inauguracji tej dokonał gubernator Ney Braga.

Migawki ze Świata

- Ostatni film Chaplina. Sławny komik angielski Charlie Chaplin wystąpi w ostatnim filmie komicznym, z którego zyski przeznacza dla dzieci chorych na raka.
- Popularność księcia Filipa. Książę — małżonek królowej Elżbiety II, Philip, wziął udział w 192 bankietach w ciągu 180 dni.
- Pustka w duszy dziecięcej. Statystyki USA wykazują, że w ciągu ostatnich 3 lat... 1 480 dzieci popełniło samobójstwo w wieku od 7 do 16 lat, skarżąc się na samotność i pustkę w duszy.
- Ślub księżąt. Księżniczka holenderska zrzekłszy się praw do korony Holandii, wysłała zamąż za księcia D. Carlosa de Bourbon — Parmę z Hiszpanii.
- Prez. L. Johnson stanowczy. Prezydent USA Lyndon Johnson oświadczył, że samoloty wywiadowcze Ameryki będą przelatywać nad Kubą, choćby to miało wywołać najgorsze konsekwencje.
- Zgon odkrywyce witamin "A". W Monachium zmarł w 81 roku życia znany odkrywca witamin "A", prof. Wilhelm Stepp. Odkrywcia tego dokonał on w 1909 r.
- Udany zabieg. Dzięki sercu z plastyku, skonstruowanemu przez portugalskiego inżyniera Nuno Alves, operowany ples przeżył 6 godzin.
- Marmur z Karynty. Słynne marmury włoskie, tzw. karyntyjskie, znajdują się w Alpach Apuańskich, gdzie ostatnio zarejestrowano słabe wstrząsy ziemi.
- Pamiętnik A de nauera. Według oświadczenia byłego kanclerza Niemiec Federalnych, jego pamiętnik będzie wydany dopiero w początku 1965 r.
- Papież odwiedzi Seminarium brazylijskie. Dnia 29 kwietnia Ojciec św., odwiedzi po raz pierwszy w historii brazylijskie seminarium w Rzymie — "Pio Brasileiro", gdzie studiuje 95 kleryków z Brazylii.
- Wymiana szpiegów. Anglia i Sowiety wymienili między sobą szpiegów Greville Wynne z sowieckiego szpiega — Gordon Lonsdale, co przez 5 lat udzielał Sowietaom cennych informacji o flocie brytyjskiej.
- Wyrok śmierci w Saigonie. Rewolucyjny Trybunał Wietnamu Południowego skazał na śmierć najmłodszego brata byłego prezydenta tego państwa — Ngo Dinh-can.
- Ben Bella grozi. Prezydent Algieru Ben Bella zagroził karą śmierci przeciwnikom rządu. Zaznaczył też, że oddziały francuskie w sile 50 tys. ludzi opuszczą Algier do końca maja rb.
- De Gaulle żąda wyjaśnień. Prezydent Francji wysłał pismo do prezydenta Castelo Branco zapytaniem, czy ostre słowa Lacerdy pod adresem Francji jest jego własną opinią, czy też opinią rządu brazylijskiego.
- Jack Ruby chciał popełnić samobójstwo. Zabójca Lee Osvalda usiłował popełnić samobójstwo, rzucając się głową o ścianę.

Stany Zjednoczone i Kolumbia podpisały układ na budowę nowego kanału, który łączy Pacyfik z Atlantykiem. ("Estado")

- Zmarł prezydent Bułgarii. Prezydent bułgarskiego rządu komunistycznego, Dimitri Ganew, zmarł w ub. tygodniu. W jego pogrzebie wziął udział prezydent Rady Sowietau Leonid Breznev.
- Lot naokoło ziemi. Amerykańska lotniczka Jerrie Mock dokonała jako kobieta pierwszego lotu naokoło ziemi w jednomiejscowym samolocie.
- Biskupi wypędzeni z Turcji. Rząd turecki nakazał opuścić Turcję dwóm biskupom prawosławnym oraz 36 Grekom za ich wroga politykę w sprawie Cypru.
- Kwiat symbolem rodziny cesarskiej. Chryzantyma jest kwiatem symbolizującym cesarską rodzinę w Japonii.
- Kradzież samochodów w USA. 400 tys. samochodów ukradziono w ub. roku w Stanach Zjednoczonych. Policja zdołała odzyskać 357 tysięcy wozów.
- De Gaulle operowany. W tych dniach prezydent de Gaulle przeszedł delikatną operację pęcherza z dobrym wynikiem, znajdując się obecnie w stanie rekonwalescencji.
- Komuniści wśród czarnych USA. Amerykańska policja FIBI ma niezbite dowody o wzroście infiltracji komunistów wśród czarnych, wyporzystując ich żądania o równouprawnieniu.
- Spotkanie: ZRSS—Chiny. Chiny komunistyczne wyraziły swą zgodę na przeprowadzenie rozmów z Sowietaami na temat zatargu ideologicznego, unikając w ten sposób zjazdu partii komunistycznych z całego świata.
- Racjonowanie mięsa w Argentynie. Rząd argentyński wprowadził racjonowanie mięsa 2 razy na tydzień ze względu na jego brak w Argentynie, w której spożycie mięsa zalicza się do rekordu światowego, pobitego tylko przez Australię.

Z ŻYCIA POLONII BRAZYLIJSKIEJ

Przyjazd nowych Księży Tow. Ch.

W pierwszych miesiącach br. przyjechało z Polski do Brazylii czterech nowych Księży Chrystusowców, by poświęcić się pracy duszpasterskiej wśród Polonii riograndeńskiej.

Nowy Dyrektor Sióstr Miłosierdzia

W tych dniach Ojciec-General Zgromadzenia Księż Misjonarzy, z siedzibą w Rzymie, zamianował Ks. Edwarda Pinocego, C.M. dyrektorem Sióstr Miłosierdzia prowincji Południowej w Brazylii.

nego powodzenia na tak odpowiedzialnym urzędzie.

PIERWSZY OFICJALNY WYSTĘP Polskiej Grupy Folkloru Z OKAZJI 44-ROCNICY TOW. UNIAO JUVENTUS

Dnia 1-go maja br., o godz. 20 wieczorem, odbędą się uroczystości związane z obchodem 44-rocznicy założenia Tow. União Juventus.

Nie wątpimy, że i tym razem nasza liczna Polonia kurytybska i podkurytybska zjawi się gromadnie na występie Polskiej Grupy, by ją dopingować i oklaskiwać.

Inauguracja Domu katolickiego w Dom Pedro

Dnia 12 kwietnia odbyła się niecodzienna uroczystość w kolonii Dom Pedro pod Kurytybą, mianowicie poświęcenie kamienia węgielnego pod Dom katolicki.

święcenie zamożnych i postępowych gospodarzy z Dom Pedro, używających w rolnictwie nowoczesnych metod i zbierających z tego powodu obfite plony.

Ta krótka wzmianka o uroczystości w Dom Pedro ukazuje się mocno spóźniona, z powodu niedopisania naszego korespondenta.

I Komunia św. dzieci polskich

W dniu 26 kwietnia br. odbyła się w kościele polskim św. Wincentego a Paulo wzruszająca uroczystość i komunii św. dzieci polskich z Kurytyby.

Ofiary na Tysiąclecie Chrzta Polski

Czytaliśmy już apel ks. Rektora Misji Polskiej w Brazylii na temat Naczelnego Komitetu Tysiąclecia Chrzta Polski, którego zjazd odbędzie się w połowie maja br.

W kronice Polonii kurytybskiej dzień 26 kwietnia b. r. zaznaczył się jeszcze dwoma innymi wydarzeniami, mianowicie w Tow. im. Marsz. Józefa Piłsudskiego odbyło się tradycyjne "święcone" przy licznych udziałach członków i sympatyków, a w Stowarzyszeniu Dobroczynno Kulturalnym Polaków w Brazylii odbył się wieczór towarzyski z interesującą pogawędką i herbatką.

Wykłady języka polskiego na Uniwersytecie Parańskim

Dochodzą do nas głosy zdziwienia i irytacji, dlaczego ksiądz polski ma mieć wykłady jęz. rosyjskiego obok jęz. polskiego. To jakos nie pasuje i nie wypada.

Wracajmy jednak do wyjaśnienia, dlaczego ksiądz polski ma uczyć języka rosyjskiego. Otóż dotychczasowy wykładowca jęz. polskiego Ks. Żelezny, z powodu licznych wykładów na Uniwersytecie, postarł się o zastępstwo w osobie Ks. Wł. Bomby - Misjonarza, prosząc, by ten ostatni wziął także wykłady początków języka rosyjskiego na wyraźne życzenie władz uniwersyteckich.

Takim było postanowienie władz uniwersyteckich przed rewolucyjnym ruchem w Brazylii. Obecnie postanowienie to zmodyfikowano, utrzymując kurs języka polskiego, a rezygnując narazie z wykładów języka rosyjskiego.

FUNDUSZ ODSZKODOWAWCZY Wysokiego Komisarza (UNHCR)

W pierwszych dniach lutego br. odbyło się w Genewie 4-te posiedzenie Komitetu Doradczego, powołanego przez Wys. Komisarza dla Spraw Uchodźców, tak zwanego "FUNDUSZU ODSZKODOWAWCZEGO WYS. KOMISARZA", w myśl ustawy zawartej w r. 1960.

Celem posiedzenia było sprawozdanie z administracji "Funduszu Odszkodowawczego Wys. Komisarza" oraz ostateczna jego likwidacja w końcu roku 1964.

Liczba podań wniesionych w terminie lub poza terminem ale uwzględnionych do 31 grudnia 1963 r. wyniosła: — 40.075 podań. Wylimitowano jako nie podpadające pod umowę odszkodowań 10.430. Negatywnych decyzji powzięto — 8.969. Odrożono na bok, po upływie terminu 3-miesięcznego, żądanych dokumentów, świadectwa lekarza, lub wogóle nie odpowiadania na listy z Genewy 2.440. Pozytywnych odpowiedzi i decyzji powzięto 9.910, wypłacając sumę 5.257.610 dol. Do rozpatrzenia pozostało jeszcze spraw 6.369 i apelacji 1.707 wniesionych do końca roku 1963.

Podaj z Brazylii — wszystkie Stany: z Rio Grande do Sul, Santa Catarina, Parana, São Paulo i innych, wpłynęło do Genewy do końca roku 1963, — 2.853.

Ameryka Łacińska: Argentyna 832; Urugwaj 88; Wenezuela 69; Meksyk 81; Chile 89 i inne republiki w sumie tylko 1.257 procesów.

Podczas Konferencji została poruszona sprawa setek procesów, które jeszcze do dnia dzisiejszego nie zostały wprowadzone do Genewy, między nimi Goiaz, gdzie spora liczba rodzin, byłych uchodźców, nie wniosła pretensji o odszkodowania.

Nadto przypominam i jeszcze raz apeluję, by wszyscy poszkodowani, którzy wnieśli podania i próby o rentę, tam gdzie został podany termin 3-miesięczny, aby nie zwlekali i jak najszybciej odpowiedzieli wprost do Genewy. Sprawy nie załatwione w danym terminie będą niestety definitywnie odrzucone, zamknięte i potraktowane jako decyzje negatywne.

Likwidacja Funduszu Odszkodowawczego nastąpi w końcu roku 1964.

Na terenie Kurytyby sprawy załatwia: Comissão Nacional de Imigração Católica, rua Barão do Rio Branco 68, sala 1308. Ks. Jan Pitoń — Rektor

OD ADMINISTRACJI "LUDU"

POTWIERDZENIE ODBIORU PIENIEDZY: João Stadnicki (ARARUNA), Agostinha Eva Tompowski (RIO GRANDE), Stefan Szelest (SAO PAULO) i Felix Borys (PAULO FRONTIN), Venceslau Łukasik (CONTENDA), Jan Dulnik (ERECHIM), Julian Henrych (SAO MATEUS), Feliks Owsiany (CASCAVEL), Czesław Jurach (HORIZONTINA), Józef Pietrzak (SAO PAULO), Casimiro Mazur (CRUZ MACHADO), Paulo Juraszek (IBIRAMA), José Lewandowski (PALMYRA), Bernardo Milanski (CASCAVEL), José Bukowski (GOIOERÉ), Michał Ostrowski Syn (SENTE), Pedro Ciniawa (RESERVA), Antonio Najdzion (SANTA CRUZ), A. Sokulski (RESERVA), Władysław Piotrowski (S. GONCALO), Kazimierz Bigunias (CRUZ MACHADO), Józef Hordyniec (PETROPOLIS), Ks. Józef Kuźmiński (AUREA), J. Węclawski (RIO DE JANEIRO), Jan Tokarz (S. PAULO), Nataniel Banacki (CONGONHAS), Wiktor Kwiatkowski (TEREZOPOLIS), Jan Beściak (ARAU-CARIA), Wacław Cywiński (S. PAULO), Konstanty Lutowicz (RIO DE JANEIRO), W. Z. Zagłoba (BELO HORIZONTE), Anna Kore (ARAPONGAS), Adek Goldman (PORTO ALEGRE), Józef Górski (GUARANI DAS MISSOES).

OFIARY

- NA SEMINARIUM SW. WINCENTEGO W KURYTYBIE Pan Franciszek Biernacki z Dom Pedro — Cr\$ 15.000,00
NA SEMINARIUM W ARAUKARI Pan Franciszek Biernacki z Dom Pedro — Cr\$ 15.000,00
NA FUNDUSZ "LUDU" Pan Dr Wacław Cywiński z São Paulo ... Cr\$ 1.500,00
Przew Ks. Andrzej Kamiński z Irati ... Cr\$ 1.050,00
Pan Dr Władysław Litwiński z P. Alegre. Cr\$ 500,00
P. Henryka Domiańska z Pinaré ... Cr\$ 200,00
NA KAPLICE W ZIEMI ŚW. P. Henryka Domiańska z Pinaré ... Cr\$ 1.000,00
Pan Ludwik Staroń z Catanduwy ... Cr\$ 2.000,00
Pan Marcin Michalski z Guamilim ... Cr\$ 500,00
NA PLAC POLSKI Pan Marian Kliukas z Posadas a nie Klinko jak przez pomyłkę było ogłoszone w Nr. 11/64.
Pan Adalberto Piekarz z Colatina ... Cr\$ 1.000,00
Wszystkim Szlachetnym Ofiarodawcom jak najserdeczniejsze podziękowanie składa Administracja "LUDU".

25-LECIE KAPLAŃSTWA Ks. Tadeusza Serzysko, C. M.

Na ojczystej ziemi, na Jasnej Górze, odprawi 1-go maja b. r. srebrne gody kapłańskie Ks. Tadeusz Serzysko, C.M. ten, który na mój jubileusz pisał te gorzkie prawdy, iż los nas rozdzielił od moich święceń kapłańskich.

I dlatego z dalekiej Brazylii na ten piękny dzień płyną me życzenia dla Ciebie. Nikt w życiu nie był mi tak oddany, jak Ty.

Życie kapłańskie Ks. Tadeusza naznaczone zostało stygmatem cierpienia. Wyświęcony na kapłana 1 maja 1939 r. po pracy we Lwowie do wojny, pracował w Warszawie u św. Krzyża, gdzie niedługo z innymi księżmi, wśród nich z Ks. Bauerem wzięty został do obozu koncentracyjnego w Gross-Rosen. A kiedy uwolniony został przez wojska amerykańskie, wrócił do ukochanej Polski.

Ks. Tadeusz pracował lat kilka w Bydgoszczy, gdzie podbił serca wszystkich swym poświęceniem i dobrocią. Po

kilku latach przeszedł do grupy misyjnej w Krakowie. 6 lat był dyrektorem Sióstr Miłosierdzia prowincji warszawskiej, by na nowo wrócić do ukochanej grupy misyjnej. Słynie jako wytrawny kaznodzieja i gorący przyjaciel działawy.

Na dzień Twego srebrnego jubileuszu śię Ci me najserdeczniejsze życzenia, przez łamy "LUDU": "Ad multos annos" i byśmy jeszcze zobaczyć się mogli, Kochany Księżu Tadeuszu i nie rozłączyli się nigdy.

Kurytyba, 1 kwietnia 1964 r. Ks. Władysław Serzysko, C.M.

25-LECIE ŻYCIA ZAKONNEGO NAJCZCIGODNIEJSZEJ MATKI GENERALNEJ SIÓSTR FRANCISZKANEK RODZINY MARYI

W tym tak drogim dniu udała się Najcz. Matka Generalna do Aparecida, by w duchowej stolicy Brazylii, u stóp Matki Bożej przepędzić ten pamiętny dzień.

Uroczystości zewnętrzne przeniesione zostały na 3-ci maja, uroczystość Królowej Korony Polskiej, po zakończeniu Rekolekcji Sióstr Przełożonych, pod duchowym kierownictwem J. Eks. Ks. Biskupa Ignacego Krause.

Piękne, niezapomniane chwile przeżywa polskie Zgromadzenie Sióstr Rodziny Maryi. Od kilku miesięcy bawi na Ziemi Krzyża Południa Najcz. Matka Generalna Helena Kaniakówna, przeprowadzając wizytę kanoniczną prowincji Dzieciątka Jezus w Brazylii. W między czasie wypadł Jej srebrny jubileusz życia zakonnego dnia 1 marca b. r.

Z okazji srebrnego jubileuszu składa Redakcja "LUDU" Najczcigodniejszej Matce Generalnej serdeczne życzenia obfitych łask bożych i śię wraz z modlitwą i pamięcią te piękne słowa "Ad multos annos" i niech zawiezie do Ojczyzny jak najmilsze wspomnienia, iż Siostry Rodziny Marii w Brazylii żyją duchem swego świątobliwego Założyciela Arcybiskupa Feleńskiego i duchem narodu, z którego wyszło Zgromadzenie.

Tow. Im. Tadeusza Kościuszki

Dep. Socjalny Tow. "T. Kościuszko" i "Grémio "Auriverde" zaprasza członków i sympatyków na zabawę taneczną, mającą się odbyć dnia 9-go maja b. r., o godz. 22-giej. Orkiestra "JAN".

LUD
Redator: PE. JOSE ZAJAC, C.M.
Administracja: ALAMEDA CABRAL, 646
przyjmuje codziennie (prócz niedziel i świąt) od 8 do 12 i od 14 do 18 godz. — Tel.: 4-1057

REDAÇÃO DO "LUD"
Caixa Postal 155
CURITIBA - PARANA

PRENUMERATA "LUDU" NA ROK 1964:
W Brazylii i krajach połud. amerykańskich Cr\$ 1.500,00
W Argentynie ... 400 pesos
W Ameryce Środkowej i Północnej ... 2 dolary
W Europie, Azji, Afryce i Oceanii ... 3 dolary

"LUD" WYSYLANY POCZTĄ LOTNICZĄ MOŻNA NABYC:
SAO PAULO: w kiosku gazetowym naprzeciw Głównej Poczty (Avenida São João)
W kiosku gazetowym na stacji kolejowej LUZ (Livraria da Estação da Luz, Saguão Principal), przy wejściu do Parku
PORTO ALEGRE: w kiosku na placu Abrigo Parobé, Loja n. 3
PRZEDSTAWICIELE "LUDU" ZA GRANICĄ:
W Stanach Zjednoczonych (U.S.A.): — Rev. W. Sojka, St. John Kanty (Pres.), ERIE, Pa.
W Argentynie: — Sfr. Juan Czajkowski, Avda. Mitre 127, POSADAS, Pcia. Misiones.
Pozatym w Argentynie mamy Agentów: Stanisław Dziewa w Gobernador Roca i Jadwiga M. Krawczyk, "Floreria Oberá", c. Córdoba 265, Oberá, Pcia. Misiones.

NA POZTOWCE Z AMERYKI

PRECZ Z BIEDA!

O czym ja jeszcze nie pisa-
łem? Napewno są takie
sprawy, ale już mi się zdaje,
że pisałem o wszystkim i że
się zaczynam powtarzać...

dym mieszkańcu tego kraju".
Rozmawiałem kiedyś z czło-
wiekiem pochodzącym z No-
wego Yorku i jakimś sposo-
bem zeszła nasza pogawędka
na przebogaty handel i inne...

szsze podatki i karmili darmo-
zjadów, próżniaków, obij-
ków i niezdarów! Co innego
gdy ludzi nawiedzi powódź
lub takie nieszczęście jakie
się przydarzyło w Alasce...

★
Czy ja pisałem o wojnie z
ubóstwem czyli z biedą? Jest
tu teraz taka wojna, zapo-
czątkował ją sam Prezydent
Johnson i zmobilizował do tej...

Amerykianie umieją być
hojmi, śpią dolarami na róż-
ne dobre cele, rzucają biliony
na cały świat, nawet tam...

★
Mówią tu teraz i piszą, że
w roku 1964 życie gospodar-
cze idzie lepszym rytmem niż
w roku 1963. Pomogła zmizna...

Niejak pan Gilbraith napi-
sał kilka lat temu książkę
pod tytułem THE AFFLUENT
SOCIETY. Ma to być książka
o bogatej Ameryce, o jej spo-
łeczeństwie "opływającym we
wszystko"...

Targach Świątowych", ale to
dlatego, że chociaż tu o tych
Targach dużo piszą, to ja ich
jeszcze nie widziałem z tego
prostego powodu, że się jesz-
cze nie zaczęły...

★
TARGI ŚWIĄTOWE w No-
wym Yorku to też impreza
na biliony dolarów i zapewne
sporo tych dolarów trafi na
różne sposoby do tych bied-
niejszych mieszkańców...

szeregowi do niewoli idą i że trzeba
szeregowym towa-
rzyszyc. Podobno wielu oficerów
dostało się w War-
szawie do niewoli z tego samego powodu.
Było to jed-
nak o tyle bezcelowe, że zaraz zostali przez Niemców
od szeregowych oddzieleni.

Byliśmy dawniej w zażyłej przyjaźni, ale odtąd
zaprzyjaźniliśmy się tym bardziej. Byliśmy odtąd
niemal bez przerwy razem, aż do jego śmierci w 1944
roku od tej samej bomby, która zabiła tyłu Spitzberczyk-
ów. Był to najbliższy i najszybszy przyjaciel,
jakiego w życiu miałem. Pokochałem go jak rodzone-
go, starszego brata. I myślę, że i on mnie jak młodszego
brata pokochał.

armii, tuż przed rewolucją), otrzymał kiedyś kwate-
rę w takich warunkach, że spędził noc sam na sam w
jednej izbie z dziewczyną Rosjanka, bardzo ładną i
która mu się bardzo podobała, a która zagięła na nie-
go parol i czyniła wszystko, co było w jej mocy, by w
ciągu tej nocy przełamać opór jego katolickich zasad
moralnych. Opowiadał, że była to chyba najtrudniej-
sza chwila w jego życiu, ale skoro pokonał tę pokusę
zwyklej, uczyniło go to odpornym również i w przy-
szłości.

Poznaliśmy się, bodaj w roku 1921. Był on wów-
czas, mimo swego młodego jeszcze wtedy wieku jed-
nym z głównych przywódców i kierowników polskiego
harcerstwa! Ja właśnie w owym roku wstąpiłem
na uniwersytet i jako student wzięłem udział w pra-
cach centrali harcerek. Przychodziłem co dzień do
biura Naczelnictwa, na krótko, ale tak regularnie, jak-
bym był urzędnikiem. To sprawiło, że widywałem się
z Mareszem co dzień — i trwało to przez pięć lat. By-
łem z nim także na szeregu obozów, wycieczek i zlotów
harcerskich i byłem z nim w bliskim kontakcie rów-
nież w latach późniejszych, przynajmniej dopóki nie
wyjechał do Rydzyny. Przypadliśmy sobie do gustu
i bardzośmy się zżyli. Wypadki pierwszej wojny świa-
towej sprawiły, że w roku 1921 nie miał on jeszcze u-
kończonych studiów uniwersyteckich, uczęszczał na u-
niwersytet co jeszcze przez rok czy dwa, gdyśmy się
już znali i to zmniejszało między nami uczucie dystan-
su wieku. Zwłaszcza, że ja, jako uczestnik kampanii
1920 roku, byłem żołnierzem, co znów sprawiło, że wy-
dawałem się starszy, niż byłam. Byliśmy prawie od
początku na "ty".

Nie widziałem go szereg lat i dość mocno zmienił
się fizycznie, ale nic się nie zmienił duchowo. Był to
człowiek nadzwyczaj pogodnego usposobienia, zawsze
uśmiechnięty, dla wszystkich życzliwy i uczynny. Miał
dar dowcipnego opowiadania i opowiadał mnóstwo a-
negdot to z czasów swej służby w wojsku rosyjskim i
polskim, to z zawieruchy rewolucyjnej na Ukrainie w
latach 1917 i 1918, gdy przebywał w Humanii i uczył
w tamtejszym, prywatnym polskim gimnazjum, to z
licznych pieszych wędrówek turystycznych po Polsce,
które odbywał jako harcerek i kierownik wycieczek
szkolnych. Mimo że w ciągu pobytu w niewoli niedo-
magał na zdrowiu, okazywał zawsze wielką żywotność
fizyczną, wytrzymałość na trud i niedostatek, praco-
witość, ruchliwość i energię.

Był to człowiek wielkiej i głębokiej wiary. Myślę,
że musiał ogromnie nad sobą pracować. W ciągu czte-
rech i pół lat wspólnego z nim pobytu w niewoli nie
przypominam sobie, by się choćby raz jeden z kim
pokłócił, by komu powiedział przykre słowo, by okazał
kiedykolwiek gniew, lub zniecierpliwienie. — a to w wa-
runkach życia obozowego, gdy ludzie często tak słabo
panowali nad swymi nerwami, było nie lada osiągnię-
ciem. Nie obnosił się on ze swoją religijnością, jak to
niektórzy ostentacyjni katolicy robią. Pobożność jego
była dyskretna, niewidoczna często dla najbliższych.
Z reguły nie mieszał się do dyskusji religijnych. Ale
gdy było trzeba, umiał wmieszać się, lub zaprotesto-

Wywarł na mnie bardzo wielki wpływ. Między
innymi, mało kto w tym stopniu co on wywarł na mnie
wpływ w kierunku zachowania postawy integralnie
katolickiej. Stał on bardzo mocno na stanowisku, że
mężczyzna, dokładnie tak samo jak kobieta, ma obowięz
zachować całkowitą czystość przedmażeńską i
pomażeńską i był dla mnie żywym przykładem, że
to jest możliwe i że może mieć taką postawę człowiek
energiczny, niebrzydki, wesołego usposobienia, zdro-
wy, miłośnik pieszej turystyki, był oficer. Pamiętam,
że kiedyś, jeszcze w owych latach uniwersyteckich, o-
powiadał mi pewną swoją przygodę, która zrobiła na
mnie duże wrażenie. Jako żołnierz armii rosyjskiej
(był on przymusowo zmobilizowany jeszcze do carskiej

wać — zwykle tylko jednym, lub kilku słowami, sta-
nowczo, skutecznie i rozstrzygająco. Uważałem go
zawsze za niedościgniony przykład i wzór.
Powiedział mi kiedyś, że w okresie oblężenia War-
szawy prosił Boga w modlitwie, by wziął życie jego
własne i jego całej rodziny jako ofiarę na okupienie
ratunku dla Polski. Pan Bóg jego modlitwy nie wy-
słuchał! Taką była Jego wola!

Materialis de Construção
de AGNELO RAMOS PINTO
Cement, Rury Metal, Umwalknie, Farby, Materiały elektry-
czne, Żelastwo, Przewody kanajowe, Szkła, Naczynia kuchen-
ne, Materiały do polowania i rybołówstwa, itd.
Rua 15 de Novembro Nr. 23
GUARATUBA PARANA

W szkole
W szkole powszechnej nau-
czyciel pyta Jasia, aby wyl-
czył cztery artykuły spozyw-
cze, w których jest mleko.
Chłopiec zastanawia się i po
chwili odpowiada:
— Maślo, ser...

Chwilę się waha i mówi da-
lej:
— Dwie krowy...

W każdym razie jeżeli nie
wszystko jest w Ameryce jak
w raju, to sprawy idą lepiej,
wbrew wszystkim pesymistom,
kraczącym, nieustannie, że
jest źle i że będzie gorzej.

Nie trzeba dodawać, że o-
statnie wiadomości z Brazylii
przyniosły Ameryce wielką
ulgę i odprężenie nerwowe.
Po wolnych wyborach w We-
nezueli jest to rzecz najbar-
dziej pocieszająca: Brawo!

Szkocka skromność
Pewna Szkotka, pani Moo-
re, udała się ze swym synkiem
do sklepu. Kupiła niewiele,
prosząc przy tym o kredyt...

Dziś otrzymuje pani wszy-
stko za darmo — powiedział
kupiec McNoel. Ukończyłem
właśnie 50 rok życia, a już
przed 30 laty przyrzekłem so-
bie obchodzić ten dzień szcze-
gólnie uroczystie. Nie skąpie
więc niczego i nikomu. Mó-
wiąc to, sięgnął po napełnio-
ną cukierkami bombonierkę
i podał ją młodemu Moore:

— Bierz chłopcze, ile się
zmięści. — Chłopiec odmówił.
— Co za dziecko! — zdziwił
się kupiec. — Szczęśliwie sam do
bombonierki i podając chłop-
cu garść cukierków, — Bierz,
proszę... a oto druga garść za
skromność.

— Dlaczego nie wziąłeś cu-
kierków? — zapytała matka
syna po wyjściu ze sklepu. —
Bałeś się?
— Nie, odparł młody.
Ale McNoel ma o wiele więk-
szą garść niż ja.

— Nieestety jestem bardzo
słaby w ortografii.

College wybrał z sytuacji,
przyznając aktorowi dokto-
rat... filozofii.

Filozofia zamiast orto-
grafii
Wybitnemu aktorowi an-
gielskiemu, Alec Guinnessowi
— bostoński college postano-
wił przyznać tytuł doktora li-
teratury Guinness grzecznie
odmówił:
— Niestety jestem bardzo
słaby w ortografii.

College wybrał z sytuacji,
przyznając aktorowi dokto-
rat... filozofii.

tradicao de seguranga
Para a seguranga
de suas instalaciones
COFRES E MOVEIS DE ACO
BERNARDINI
R. DR. MURICI, 843 - 847 - TEL. 4-6234 - CURITIBA

Humor szkocki
ZDENERWOWANY
Szkot odwoził żonę do kli-
niki na operację i zwraca się
przyjacielowi:

— Okropnie się denerwuje.
Nie idzie mi fuż o te \$ 50, a-
le o to niebezpieczeństwo...

— Nie bądź niemądry, jaka
to niebezpieczna operacja
może być za \$ 50?...

PO SZKOCKU
Ojciec do córki:

— Ja się zgadzam. Ale mo-
ja sytuacja finansowa nie
pozwala mi pokryć kosztów
waszego małżeństwa. A gdy-
bys tak została porwana?...

POBOZNY
Pewien Szkot wysłuchzył
koleżedę przysięgę i w dowód
wiedzyznosci otrzymał od niego
butelkę whiskey, która wio-
żył do kieszeni. Gdy pełen
satisfakcji spieszyl do domu,
został lekko potrącony przez
samochód. Czując, że ma
krą koszulę, westchnął:

— Dobry Boże, spraw, że-
by to była krew!

Poszukiwania
Helena Pawł w domu Za-
lewskiego przed rokiem 1956 za-
mieszkała w Porto Amazonas-
k/Kurytyby. — Poszukuje Ta-
deusz Zalewski, Gdynia, ul.
Świętojańska 10.

COFRES E MOVEIS DE ACO
BERNARDINI
R. DR. MURICI, 843 - 847 - TEL. 4-6234 - CURITIBA

Podjęrzewam, że w roku 1944, w czasie powstania
warszawskiego, tak samo ofiarował swoje własne ży-
cie na intencję ratunku swej żony i córek, które prze-
bywały w Warszawie. Mam uczucie, że szczywał się
na śmierć i że się śmierci spodziewał.
Jego najmłodsza córka została w trakcie powsta-
nia warszawskiego zagarnięta przez Niemców i wy-
wieziona do zachodnich Niemiec. Setki tysięcy pol-
skich kobiet zostały zabrane do robot quasi-niewolnic-
zych w niemieckim przemyśle i rolnictwie lub do o-
bozów koncentracyjnych, ale jego córka, bodaj pięt-
nastoletnia, trafiła nadzwyczaj dobrze: znalazła się w
klasztorze Urszulanek w Heilbronn. Otrzymała od niej
list, była w tym liście wiadomość, że jest zdrowa i że
matka i obie starsze siostry żyją (jedna z siostr był
ranna, ale trafiła do szpitala, w którym lekarzem był
jej wuj i pod jego opieką szybko przyszyła do siebie, nie
pamiętam już, czy wiadomość o tym była już w tym
liście, czy też dowiedziałem się o tym dopiero później).
Nie miała odzieży i bielizny, prosiła o pomoc. Maresz
szybko zgromadził koce, płótno, bieliznę męską, sam
uszył z tego rzeczy damskie (umiał bardzo dobrze
szyc); oczywiście pomógł mu w tym była składka
wśród kolegów. Gdy formalności związane z uzyska-
niem pozwolenia na wysłanie paczki się przewlekły,
martwił się bardzo i trochę. Gdy któregoś dnia mu
powiedziano, że decyzja jest znowu odroczone do ju-
tra, stwierdził ze smutkiem:
— Ja już tej paczki wysłać nie zdołam.
I istotnie, tegoż wieczora zginął. Myślę, że Pan
Bóg wysłuchał jego modlitwy i że uratował jego rodzi-
nę w zamian za jego śmierć. Paczkę jego bomba sze-
ściocio podarła. Zbieraliśmy je potem z kolegami przez
kilka dni wśród gruzów, rozpozналиśmy łatwo, upra-
liliśmy je i zreperowali i wysłali paczkę do Heilbronn
w jego imieniu. Wysłaliśmy potem drugą paczkę, za-
wierającą jego buty z cholewami i inne jego rzeczy.
Nie wiem, czy doszły.

**BOŻE UCZYŃ GODNYMI KRÓLESTWA TWEGO
i którzy odeszli**

Sp. **PAWEŁ DUBIEL** zmarł nagle dnia 21 kwietnia w Kurytybie na udar serca, okrywając żałobą całą rodzinę. Sp. Paweł Dubiel urodził się 15 lutego 1899 r. w Lubiezu, Polska. Do Brazylii przybył po II Wojnie, zamieszkując w Kurytybie. Przez długie lata był poborcą opłat miesięcznych Tow. União Juventus, wypełniając swoje zadanie z jak największą sumiennością. Równocześnie korzystając z licznych okazji pobierał także za prenumeraty "LUD" zupełnie bezinteresownie.

W osobie sp. Pawła Dubiela tak Administracja "LUDU" jak i Tow. União Juventus straciły swego dzielnego współpracownika.

Rodzina zmarłego przesyła gorące podziękowania przyjaciółom i znajomym, którzy wzięli udział w pogrzebie i we Mszy św. 7-go dnia, odprawionej w kościele Chrystusa Króla w Kurytybie w dniu 27 bm.

— + —

Rodzice Ignacy i Maria z Negosek Skrzypiec, z São José dos Pinhais, pogrążeni w wielkim smutku po stracie w tragicznym wypadku troje dzieci: **Władysława** lat 13, **Margarida** lat 12 i **Abrão** lat 10 za pośrednictwem "LUDU" dziękują wszystkim którzy wzięli udział w pogrzebie i starali się pocieszyć strapiionych w ciężkim smutku rodziców.

Ignacy i Maria Skrzypiec

"Szerszenie w Raju"

bardzo ciekawa książka z życia pierwszych polskich kolonistów w Paranie, pióra p. Romana Wachowicza, — jest do nabycia w Redakcji "LUDU". Cena egzemplarza w Brazylii — 1.000 kruczeirów, zagranicą — 3 dolary. Polecamy gorąco naszym Szan. Czytelnikom, zwłaszcza z interioru, tę fascynującą powieść, która jest żywym dokumentem — zmagani się polskich kolonistów w walce z przyrodą, z trudnymi warunkami bytowania, oraz szukania dróg na lepsze jutro dla przyszłych pokoleń.

Redakcja

Retificadora BRASPOL LTDA.

Odnawiamy wszelkie typy motorów samochodowych. — Robota gwarantowana i szybka. — CENY PRZYSTĘPNE.
Rua Marechal Floriano 4100 — Fone: 4-2635
CURITIBA — PARANA

PACZKI PEKAO DO POLSKI

Najtaniej, najszybciej i najsprawniej otrzyma Rodzina i Przyjaciele w Polsce Paczki PEKAO i Paczki t. zw. "do wyboru" z a m a w i a n e u UPOWAŻNIONEJ PRZEDSTAWICIELKI PEKAO N. Y.
Tylko te zlecenia gwarantują otrzymanie 100% przekaż. Wszystkie paczki są bez cła i odsyłane do domów.
PACZKI: żywnościowe, ze świeżymi owocami, słodczy, upominkowe dla Pań, Panów i Dzieci, Maszyny do szycia, dziewiarskie, lodówki. Sprzęt motorowy, samochody, motocykle, opony, materiały budowlane, włókiennicze, inwentarz żywy, węgiel, meble.
Wielki asortyment lekarstw amerykańskich.
Po katalogi i informacje, zwracajcie się do: UPOWAŻNIONEJ PRZEDSTAWICIELKI PEKAO New York, p. HALINY BERGMAN, São Paulo, Caixa Postal 5127, — Tel.: 52-87-29.

Zaprenumeruj "PRZEGLĄD POLSKI"

jedynе pismo polskie ilustrowane na emigracji
W "Przeglądzie Polskim" znajdziesz ciekawe opowiadania, artykuły popularno-naukowe, felietony, artykuły historyczne, wiadomości z Brazylii, Polski i całego świata.
TYLKO Cr\$ 800,00 rocznie za 12 numerów w stanach Parana, Rio Grande do Sul i Santa Catarina, w pozostałych stanach Cr\$ 1.200,00 z przesyłką pocztową.
Zamówienia prosimy kierować pod adresem:
"Przegląd Polski", Caixa Postal, 4530 — SÃO PAULO

Z Listów do Redakcji:

Do Szan. Redakcji "LUDU" w Kurytybie.
Choć od kilku lat mieszkam w USA, żyję myślą o Brazylii. — W związku z tym posyłam niniejszy mój wiersz.

Wyjątki ze wspomnień o Brazylii

SZARAŃCZA

Dzień był pogodny, słońce świeciło.
Nasza szarańcza aż się ściemniło.
Miliony z powietrza na ziemię spadały
I w oka mgnieniu wszystko zżerały.
Tylko dynie i arbuzy zostały nietknięte,
A reszta zieleni do korzeni ścięte.
Pszenica nasza już się wykosiła,
Piękna, zielona, dosyć ładna była.
Patrząc na łany my już obliczali,
Że pszenicy w tym roku będzie dużo mieli.
Aż tu przyszła szarańcza, wszystko sfutrowała,
Tylko goła ziemia po nich pozostała.
Za parę dni ziemia była goła,
Tak wyglądała jak pusta stodoła.
Wszystko wyżarte i ogołoczone,
Tak jak podwórze czysto zamiecione.
Gdy wszystką zieleni nam ogołocili,
Cykl natury nadszedł, w ziemię się wierciły,
Dziury robiły do cała głębokie,
I może około ćwierć cala szerokie.
Przeszło 100 jacek w tę dziurę znosiły,
A później pianą jak korkiem zakryły.
39 dni na naszym polu cicho było.
Ani jednej szarańczej się nie widziało.
Jedne zdechły, inne odleciały,
A młodych miliardy już się wykluwały.
Po kilka razy kolory zmieniały
I gromadkami po polu skakały.
Tak jak mrowisko na ziemi się roilo,
Miliardy szarańczej ziemię nam przykryło.
A my po polu rowki kopali
I młode szarańcze ziemię zawalali.
Te co pozostały jak na drożdżach rosty,
Skrzydła dostały i gdzieś od nas poszły.
A my po szarańcach orali, czyścili
I kukurydza pola obsadzili.

Działo się to na kolonii Guarani das Missões w Rio Grande do Sul — w roku 1917. (Wiersz napisany 45 lat później).
Karol Miklas

ŻYCIE POLONII ZAGRANICZNEJ

KANADA
Zgon naukowca polskiego
W Toronto w wieku lat 50 zmarł dr Jerzy Olszewski, profesor tamtejszego uniwersytetu, urodzony w Polsce. Ukończył uniwersytet wileński. Przez wiele lat był dyrektorem szpitala w Warszawie. Po II wojnie światowej zaangażowano go do pracy w Montreal Neurological Institute. Był profesorem medycyny na uniwersytecie Saskatchewan, a następnie w Toronto, gdzie pracował jednocześnie w Instytucie Bantinga. Zmarły uchoił za jednego z czołowych w świecie neuropatologów.
ANGLIA
10-lecie zespołu. — W sali Hammersmith Town Hall w Londynie odbył się koncert z okazji 10 lecia istnienia zespołu im. Oskara Kolberga. Grupa entuzjastów polskiej pieśni ludowej, tańca i muzyki, od 10 lat popularyzuje polski folklor wśród polonii brytyjskiej i Anglików. Zespół uważany jest za jeden z najlepszych zespołów folklorystycznych na terenie W. Brytanii.
KOLUMBIA
Drugie wydanie "Nieboskiej Komedii" — Ewelina Żółtowska, od kilkudziesięciu lat mieszkająca w stolicy Kolumbii Bogocie, przystępuje do opracowania drugiego hiszpańskiego wydania "Nieboskiej komedii" Zygmunta Krasińskiego. Pierwsze wydanie ukazało się w Bogocie przed 20 laty, jako jedyna tam książka polska przetłumaczona na hiszpański. Tłumaczem była pani de Zulueta, córka sędziwego, dziś profesora i dziennikarza, wielkiego entuzjasty i przyjaciela Polski — Don Luis de Zuluette.

Lekarze:

DR. M. NIEWĘGŁOWSKI
Klinika dla dzieci
Kons.: Edificio Tijuca — Rua Cândido Lopes, Esq. Ermelino de Leão — 9.º Andar Conj. 913. — Godziny przyjęć: od 9-ej do 11-ej.
Rezydencja: Rua Júlia da Costa, 666, CURITIBA — Pr.

DR. KRAUSE
MEDICO
Clínica geral de adultos: Coração. Intestinos. Fígado. Vias biliares. Alta pressão. Varizes. Hemorroides etc. Doenças ginecotorinárias do homem e da mulher. Doenças crônicas em geral. — Operações.
Formado pelas Universidades de Berlim e do Paraná.
Rua Emiliano Pernetá N.º 10 — 3.º andar — conjunto 301 esquina Praça Zacarias em Curitiba.
HORARIO: Das 4 às 6 horas da tarde.

VARIZES - MICROVARIZES
Pernas inchadas - Ulceradas - Pesadas - Doloridas - Com eczemas de causa varicosa - e hemorroidas, tratamento rápido sem operação.
DR. MENDES ARAUJO
Especialista nas doenças do reto e aparelho digestivo gastrite - Úlcera do estômago duodenal - Prisão de ventre colites - Tratamento direto do intestino na disenteria amebiana - Rua D. Murici, 439, 5.º andar. - Fone. 4-0268 — das 9 às 12 e das 15 às 17 horas.

Dr. LUDWIK RYDYGIER
Mówi po polsku. 4 lata praktyki w szpitalach USA. Kurs specjalizacji w New York, P.M.S.H. Choroby kieszki oddechowej, Hemoroidy, Fistuly i. t. p.
Kons.: R. José Bonifácio 110. Przyjmuje od 10-ej do 11,30 i od 15 - 18. — Telefon: 4-8494.
Rez.: R. Amazonas Marcondes, 954, Bacacheri, — Telefon: 4-5473.

Dr. J. A. DOBROWOLSKI
Lekarz chirurg — Choroby kobiece — Klinika ogólna.
Kons.: Praça Tiradentes, 332. Rez.: Rua Treze de Maio, 870
Telefon: — 4-6330
Przyjmuje od 9 - 11 i od 3 - 6

DR. GABRIEL NOWICKI
Dyplom Uniwersytetu Paryskiego Były Profesor Univ. Parańskiego Po powrocie z Europy przyjmuje: Farmácia Stelfeld, Pr. Tiradentes 530, od godz.: 9 - 13. — Rez.: Carlos de Carvalho 369, od godz. 15 - 17. Choroby ogólne. — Specjalność schorzenia nerek i dróg moczowych.

DR. ST. BEMBEN
Klinika ogólna: leczy choroby kobiece, choroby żołądka, wątroby i wewnętrzne.
Kons.: Praça Zacarias, 80, 3-cie piętro, sala 306. Przyjmuje od 16 — 19.
Rezyd.: Rua Dr. Keller, 393 CURITIBA — Telefon: 4-2644

DR. KOSSOBUDZKI

SPECJALIZACJA W EUROPIE
CHIRURGIA — ZŁAMANIA I WADY KOSTNE — CHOROBY KOBIECE — KLINIKA OGÓLNA
Przyjmuje: w Casa de Saúde São Francisco — Rua São Francisco, 147 — Tel.: 4-5440 — od 3-ej do 5-tej.
Hora marcada: — Fone 4-3776.
Rezyd.: Visc. Rio Branco 1189 — Fone: 4-3776 - Curitiba.

Dentyści:

DR. WINCENTY FLENIK
Godziny przyjęć: od 8 - 11 od 2 - 6. Rua Voluntários da Pátria, 620 — Curitiba

DR. DEODORO AFFONSO HEIMBECHER
Raio X - Clínica - Prótese Consultório: Padre Anchieta 584 — Curitiba
Residência: Dr. Murici, 439 - apto. 32 — Fone: 4-7125

Adwokaci:

DR. LUCJAN KASPRZAK
Praça Osório, 45, 1.º and. 105. Załatwia wszelkie sprawy adwokackie. — Przeprowadza naturalizacje.
MÓWI SIĘ PO POLSKU

DR. EDWARD ŻELAK
Załatwia sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, robotnicze i naturalizacje. Przeprowadza inwentarze.
Rua Emiliano Pernetá n.º 10 4.º piętro - Conj. 401 (Esq. Pr. Zacarias) - Edif. Quinco Cabral. — Telefon 4-0278
CURITIBA

DR. PAULO FILIPAK

ADVOGADO
Cobrança de promissórias, duplicatas; despejos, inventários. Acompanha expedição de passaportes para pessoas do interior do Paraná.
Rua Cândido Lopes, 205, 2.º andar — CURITIBA — PARANA

FELIKS GOLAS

CONTADOR
Registro de firmas na Junta Comercial, contratos, distritos; declarações de imposto de renda. Serviços de contabilidade em geral.
CURITIBA

DR. BRONISLAU OSTOJA ROGUSKI

ADWOKAT
Sprawy cywilne i handlowe
Rua Voluntários da Pátria - 489, Fone: 4-4819
Curitiba Paraná

FARTUSZKI - PŁOTNA - "MALHAS" - PONCZOCHY - RĘCZNIKI - KOSZULY — Najniższe ceny w mieście!
Przed zakupem prosimy zbadać ceny w
Casa Hoffmann
Skład i Fabryka: R. Claudino dos Santos, 52 (Dawniej Pracza da Ordem) — Fone: 4-1698 — CURITIBA.

ADUBOS E INSETICIDAS
(atacado e varejo)
AO FAZER SEUS PEDIDOS...
Lembre-se!
Poutin
Produtos Para Agricultura Ltda.
DISTRIBUIDORA DOS PRODUTOS FITOSSANITARIOS "BAYER"
AV. CAPANEMA, 155 - FONE 4-1296 - CURITIBA

NA WIOSNĘ DO POLSKI PRZESLIJCIE
ZLECENIE DO WYBORU
Przez miejscowych przedstawicieli Pekao lub
PEKAO TRADING CORPORATION, — 25 BROAD STREET, NEW YORK 4, N. Y.

Malcuzyński, o Pianista da Polônia

Witold Malcuzyński reapparece em Pôrto Alegre, após quatorze anos de ausência. O árbitro da pianística na Polônia, aos cinquenta anos, é um artista na maturidade existencial. Encontrou a nossa cidade desenvolvida. Tocou não mais no nosso pequeno relicário que é o Teatro São Pedro, mas no grande Auditório da URS, ante um enorme público.

Witold Malcuzyński — o eminente pianista polonês, de fama universal, que obteve um extraordinário sucesso em Pôrto Alegre, 21 de Abril deste — em pose especial para o Jornal "Lud". Flagrante apanhado na Praça da Matriz de P. Alegre, pelo Eng. Edmundo Gardolinski

Ouvimo-lo aqui em 1947 e 1950. A última vez que o aplaudimos foi em Buenos Aires, como solista da Orquestra Sinfônica do Estado, também em 1950, no Gran Rex, sob a batuta do tcheco Rafael Kubelik, sendo solista, de Rachmaninoff, no Concerto n.º 3, em ré menor. Entre os vários pianistas procedentes da Polônia que temos ouvido, Malcuzyński é singular em sua personalidade musical e humana, por sua formação escolar e pela projeção de seu virtuosismo.

Se no passado Malcuzyński era um pianista vulcânico e de técnica virtuosística titanica e avassaladora, hoje é um pianista poderoso e de musicalidade temperante em sua fase de sação. Antítese do universalismo, objetivando e concienzalismo de Cláudio Arrau, Witold Malcuzyński é um autêntico polonês em sua temperamentalidade, vibração e

compleição romântica. Se entre nós estreou com um Festival Chopin, reapareceu dentro de sua linha característica em 1960 e 1964: a música germano-eslava.

Pianista varonil, antítese de Alexandre Brailowsky (feminil), o itinerário de Malcuzyński é sempre marcado por sua projetiva personalidade e figura e foi o que novamente constatamos, hoje mais sobranceiro ante a impetuosidade do Passado e mais assenhoreado no poder de matizar e modular as obras que interpreta.

Se Mieczyslaw Horszowski é o Fra Angélico do pianismo polonês, Malcuzyński é o Miguel Angelo do tecladismo, por seu títanismo, fantasia, virtuosismo e passionalidade densa.

De início, tivemos a FANTASIA CROMÁTICA E FUGA, em ré menor, de J. S. Bach. Sonorização própria, clima de devaneio, rítmica modulada marcaram a análise, sugestiva fluindo a síntese.

Johannes Brahms esteve incisivo e eloquente no INTERMEZZO, em mi bemol 118, n.º 6, e na RAPSÓDIA, em sol menor, op. 79, n.º 9.

Conhecido que é o repertório de Malcuzyński, tivemos surpresa em apreciar como animou Beethoven em sua SONATA, em fá menor 57 — a APASSIONATA. Aqui o títanismo e o romantismo se harmonizaram na arte potente do recitalista em foco. Artista mais dos conteúdos musicais que da formalística, Malcuzyński esteve pessoal, convincente e caprichoso em todo o transcurso da obra, que tem tido interpretações naturalmente diferentes. Elan, ardor, modulação, contrastes de movimentos, de seqüências e jôgo sonoro, impacto e flexão, claro-escuros bem contrastados, tudo isso dentro da linguagem de Beethoven e sob o estilo de Malcuzyński, o discípulo dileto de Inácio Paderewski.

Como plano polonês, o artista concentrou-se na mu-

sica de Chopin, DO NOTURNO 48, n.º 1, da BALLADA, n.º 3, em lá bemol maior, op. 47, três MAZURKAS até a VALSA e CHERZO, op. 39. Malcuzyński esteve no seu chão: é senhor no repertório de seu conterrâneo. Escolheu obras que encantam o público e foi além nos extras, tocando mais um punhado de páginas do gênio musical mais representado da Polônia.

Findo o recital, tivemos uma madrugada inesquecível com Witold Malcuzyński e sua esposa, a pianista Ginete Gaveau e isso no lar acolhedor da Família Gardolinski, amiga dos artistas e receptiva para com os artistas da Polônia.

O respeitável pianista da Polónia retirou-se do RGS satisfeito com a audiência de nosso público, o desenvolvimento da cidade e seu círculo de amizade, só lamentando o piano ingrato em que tocou. — Aldo Obino — ("Correio do Povo").

IV Centenário de Shakespeare

Comemora-se neste mês o quarto centenário do nascimento de William Shakespeare, considerado o maior dramaturgo da história do teatro e um dos gênios que dignificam a espécie humana, em qualquer campo. Seu batizado foi feito no dia 26 de abril de 1564, mas a tradição ligou a data do nascimento à da morte, ocorrida em 23 de abril de 1616.

Pequena e insatisfatória é a documentação relativa à vida de Shakespeare, motivo de ter a posteridade atribuído a outros a autoria de uma obra que supõe um vasto entendimento do mundo e uma profunda sondagem em todas as facetas da existência. John e Mary Shakespeare, seus pais, pertenciam à classe média de Stratford-Upon-Avon, e tiveram pelo menos oito filhos, dos quais William foi o terceiro e o mais velho entre os homens. Pouco se conhece da infância e da mocidade, na pequena cidade natal, registrando-se seu casamento, aos 18 anos, com Ann Hathaway, de 26, do qual poucos meses depois nasceu Susana, a primogênita do casal. O dramaturgo foi ainda pai dos gêmeos Hamnet e Judite, silenciando a história a respeito de

eventos decisivos nessa fase da biografia de Shakespeare.

CARREIRA TEATRAL

Transferindo-se sozinho para Londres, por questões até hoje obscuras, Shakespeare logo participou do movimento teatral, prendendo seu destino de ator e dramaturgo à Companhia do Lord Chamberlain, ao lado do famoso intérprete Richard Burbage. Associou-se Shakespeare à empresa que fundou o "Globe Theatre" e sua carreira de autor esteve a ele vinculada, encerrando-se simbolicamente quando um incêndio o destruiu, em 1613. Já nessa ocasião Shakespeare se recolhera a maior parte do tempo a Stratford, encatado numa situação de rico proprietário, a que não faltava um brasão concedido ao pai.

CRONOLOGIA

Após estudos históricos e estilísticos, E. K. Chambers, pesquisador do teatro elisabetano, propôs a seguinte cronologia para a obra cênica de Shakespeare: 1590-1591, "Henrique VI" (segunda parte) e "Henrique VI" (terceira parte); 1591-1592, "Henrique VI" (primeira parte); 1592-1593, "Ricardo III" e "A comédia dos erros"; 1593-1594, "Tito Andronico" e "A megera domada"; 1594-1595, "Os dois cavalheiros de Verona", "Trabalhos de amor perdidos" e "Romeu e Julieta"; 1595-1596, "Ricardo II" e "Sonho de uma noite de verão"; 1596-1597, "O Rei João" e "O mercador de Veneza"; 1597-1598, "Henrique IV" (primeira e segunda parte); 1598-1599, "Muito barulho para nada" e "Henrique V"; 1599-1600, "Júlio César", "Como gostais" e "Noite de Reis"; 1600-1601, "Hamlet" e "As alegres comadres de Windsor"; 1601-1602, "Tróilo e Cressida"; 1602-1603, "Bem está o que bem acaba"; 1604-1605, "Medida por medida" e "Otelo"; 1605-1606, "O Rei Lear" e "Macbeth"; 1606-1607, "Antonio e Cleópatra"; 1607-1608, "Coriolano" e "Timão de Atenas"; 1608-1609, "Pérciles"; 1609-1610, "Cimbelino"; 1610-1611, "Conto do inverno"; 1611-1612, "A tempestade"; e 1612-1613, "Henrique VIII".

CARACTERÍSTICAS

Embora iniciando-se supostamente com uma tetralogia histórica, Shakespeare logo cultivou a comédia e a tragédia. Dramatizou novelas medievais e renascentistas, com preferência para as de origem italiana, refundiu obras de predecessores e contemporâneos e, numa certa fase, aproveitou no palco temas da história romana. Tudo que apresentava potencialidade teatral era matéria para o gênio de Shakespeare e, com o correr do tempo, sua visão tornou-se sombria (até em comédias como "Medida por me-

da", e "Conto do inverno"), para chegar à serenidade final no mundo encantado de "A tempestade".

Herdeiro da tradição medieval, Shakespeare fundiu nas suas obras tragédia, sublimismo e grotosteo, tornando-se por isso o grande mestre do romantismo, que lhe aceitou as premissas de uma ampla polivalência, estigma da própria vida humana. Sobressaem nessa inconmensurável produção de criaturas os grandes caracteres, entre os quais Hamlet, Otelo, Macbeth, Rei Lear.

Do século XIX para cá, Shakespeare foi sendo avaliado na sua justa medida de gênio, podendo Laurence Olivier alegrar-se com a circunstância de que ele seja hoje "propriedade do mundo todo". ("O Estado").

DECORAÇÃO DE OVOS DE PÁScoa SEGUNDO TRADIÇÃO POLONÊSA

Arte aplicada no Ginásio São João Batista, em Pôrto Alegre.

Em toda parte estamos sentindo a vontade sincera de afastar o fantasma do nome personalisante e avassalador na Arte. Volta, assim, a Arte, a encontrar uma infra-estrutura, que é a participação ativa do ser humano em geral no processo criador artístico. Quanto mais extenso for o número de elementos de um povo a participar deste processo e mais intensamente o fizer na vida quotidiana, tanta maior probabilidade terá a arte de ser valorizada e personalizada na sua justa medida. A Arte é vida e a Arte tem de estar vinculada pela sua essência vital ao mesmo homem. Ao menos parece ser esta a lição do velho mestre Picasso refugiado entre os artesões de Vallauris praticando arte aplicada, ou então, a tese revolucionária de Georges Duhamel: "Il faut abolir le culte de la personnalité dans l'Art". Parece que para confirmar todas estas teorias encontramos uma das pessoas mais conhecidas dos nossos diferentes círculos culturais ocupada numa atividade artística pouco explorada em nosso meio. Trata-se da decoração de ovos de Páscoa. Esta atividade merece em outros países a atenção de todo um povo e seus artigos ilustrados em cores são publicados em revistas e outros periódicos. Em nosso meio ela encontrou

uma entusiástica acolhida da parte do engenheiro Edmundo Gardolinski. Tivemos a surpresa de admirar na sua atividade a presença da tradição multiseular polonesa da decoração do ovo de Páscoa, vivificada por moti-

vos decorativos pessoais. Vão estes motivos desde o seu aspecto geométrico formal mais rígido até a liberdade do cromático informal. É verdade que as tentativas nesta última direção se afastam da tradição clássica polonesa, entretanto, dão uma nota de contemporaneidade à esta arte que pode estar tão próxima de nós, principalmente, quando nesta época de Páscoa pensamos em dar algo de pessoal e próprio à quem estimamos.

O Ginásio São João procurará difundir entre os seus alunos esta arte através de uma exposição de características didáticas. A exposição aproveitará as peças mais significativas, didaticamente, devidas a mão do engenheiro Edmundo Gardolinski que, de outro lado, faz questão de apontar a entusiástica acolhida que recebeu dos que o cercam em se dedicarem à mesma tradição, e, destaca a ação dos filhos que o ajudam eficientemente, no culto da tradição de seus antepassados. Irmão Mário — Prof. do Ginásio.

UNIÃO JUVENTUS

MAIO

- Dia 1.º — 18 horas — Recepção da crônica social falada e escrita
- 20 horas — Abertura das comemorações do 44.º aniversário da Sociedade, com apresentação de Grupos Folclóricos.
- Dia 2 — 22,30 horas — Grandioso Baile de Aniversário.
- Dia 3 — 10 horas — Missa em ação de graças pelo aniversário, na Igreja S. Vicente de Paulo, cantada pelo coral do Grupo Folclórico.

Diretor de Publicidade
JAN KANIAK

O Brasil em 5 Minutos

A Assembléia Legislativa da Guanabara elegeu o sr. Rafael de Almeida Magalhães para o cargo de vice-governador deste Estado.

O sr. Armando Falcão e o Pe. Vidigal estão desenvolvendo a campanha no sentido de afastar o sr. Amaral Peixoto da direção do Partido Social Democrático.

Os laboratórios farmacêuticos da Guanabara deverão fazer a entrega de seus produtos às farmácias com os preços fixados na embalagem, por ordem da SUNAB.

A modificação da atual Lei do Inquilinato deve ser feita dentro de 60 dias pelos Conselhos Executivo e Legislativo da União.

O sr. Roberto Campos, ministro sem pasta para o Planejamento, informou que o presidente Castelo Branco está decidido para realizar três reformas: a habitacional, a tributária e a agrária.

O senador Filinto Muller e o deputado Pedro Aleixo vão exercer, no Senado e na Câmara, a liderança do governo, atendendo ao convite que lhes dirigiu o Presidente da República.

O governador mineiro, sr. Magalhães Pinto, prega a redução do número de partidos políticos, no máximo a dois ou três partidos.

Abriu-se a crise, entre o governo do Paraná e a UDN, em virtude do manifesto do diretório estudantil da UDN,

acusando o vice-governador do Paraná, sr. Afonso Camargo Neto de ser o autor da "abertura para esquerda" e solicitando a cassação do seu mandato.

O embaixador dos EUA, sr. Lincoln Gordon, durante sua visita em Pôrto Alegre, discutiu com o governador Ildo Meneghetti o auxílio financeiro dos Estados Unidos ao Rio Grande do Sul.

Ninguém viaja em Minas sem salvo conduto. O dispositivo policial-militar adotou essa medida para evitar a fuga dos elementos procurados pelo Comando Revolucionário.

As autoridades federais revelaram o espantoso fato de a própria Casa Civil do ex-presidente Goulart financiar a subversão nas Forças Armadas, com verbas procedentes de venda de petróleo.

A Nação inteira comemorou na semana passada uma das suas mais gratas datas, evocando em Ouro Preto os heróis da Inconfidência e sua figura máxima, o alferes Joaquim José da Silva Xavier, o Tiradentes.

O cardeal D. Carlos Carmelo de Vasconcelos Mota, arcebispo metropolitano de São Paulo há vinte anos, foi transferido para a arquidiocese de Aparecida pelo decreto da Santa Sé, em virtude de sua avançada idade (73 anos) e de seu estado de saúde.